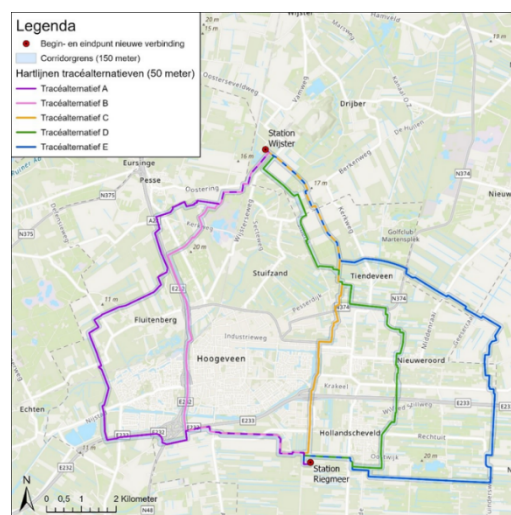
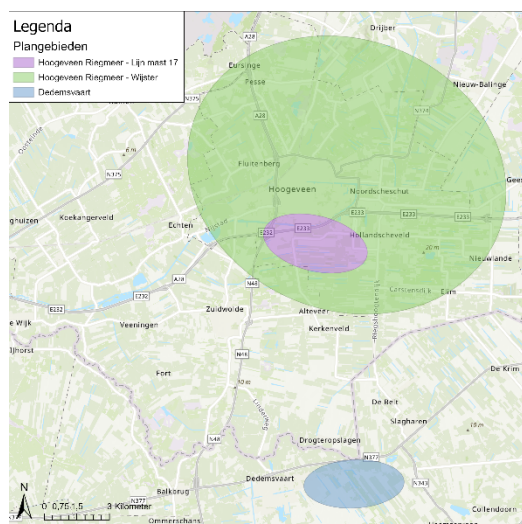

Voorkeursbeslissing Drents-Overijsselse-netversterking Oost

1. Inleiding

Het is druk op het elektriciteitsnet. Met zonnepanelen en windturbines wordt steeds meer energie verspreid opgewekt. Ook gebruiken we steeds meer elektriciteit voor bijvoorbeeld het laden van elektrische auto's. Onder de naam 'Drents Overijsselse Netversterking' (hierna: DON) versterkt TenneT TSO B.V. (hierna: TenneT), samen met de regionale netbeheerders Enexis Netbeheer en Rendo, het elektriciteitsnetwerk in Noordwest-Overijssel en Zuidwest-Drenthe. Op verschillende plaatsen worden nieuwe elektriciteitskabels aangelegd en de nieuwe hoogspanningsstations bij Hoogeveen, Wijster en Dedemsvaart worden door middel van ondergrondse kabels met het net verbonden. TenneT is voornemens nieuwe 110kV-hoogspanningsverbindingen aan te leggen tussen Steenwijk, Meppel, Zwolle, Harculo, Hoogeveen en Wijster.

Om dit mogelijk te maken heeft TenneT Gedeputeerde Staten (GS) van de provincies Overijssel en Drenthe verzocht een projectprocedure in het kader van de Omgevingswet en een procedure voor een milieueffectrapportage te starten. Het project DON bestaat uit twee delen, Oost en West, en kan bestaande knelpunten in het elektriciteitsnet in de regio Noordwest-Overijssel en Zuidwest-Drenthe oplossen. Zo is er ook in de toekomst voldoende capaciteit op het net.

De voorkeursbeslissing richt zich op het project DON-Oost, die voornamelijk is gelegen in de Provincie Drenthe en waardoor GS van de provincie Drenthe bevoegd gezag is. DON-Oost betreft nieuwe 110 kV-hoogspanningsverbindingen inclusief bijbehorende ondergrondse technische voorzieningen en tijdelijke bouwwerken. Het bestaat uit drie deelprojecten:

1. de hoogspanningsverbinding tussen Hoogeveen Riegmeer – Wijster Scheidingsweg
2. de hoogspanningsverbinding tussen Hoogeveen Riegmeer – lijn mast 18a
3. de hoogspanningsverbindingen tussen Dedemsvaart Rollepaal – combilijn mast 54 en 110 kV Hardenberg mast 54

De nieuwe hoogspanningsverbindingen worden ondergronds aangelegd. De aanleg van de nieuwe kabelverbindingen start volgens verwachting in 2029.

2. Probleemstelling

De vraag naar capaciteit van het landelijke en regionale hoogspanningsnet is groot door de snelle ontwikkeling van de energietransitie en de verdere economische groei. Steeds meer mensen hebben een elektrische auto, gaan elektrisch koken of verwarmen hun huis elektrisch. Daarnaast groeit de vraag naar transportcapaciteit door de komst van windturbines, zonneparken, laadpalen, warmtepompen en de verduurzamingsplannen van de industrie. De elektriciteitsvraag van huishoudens neemt toe in verband met aardgasloos maken van woningen. Deze stroom moet getransporteerd worden. Volgens de berekeningen van TenneT is de huidige transportcapaciteit onvoldoende en is er dus een opgave om het bestaande elektriciteitsnetwerk uit te breiden. Op dit moment is 20% van alle energie elektriciteit. Volgens de laatste inzichten groeit dat aandeel in 2050 groeit naar 50 tot 60%. Hiervoor moet de capaciteit van het elektriciteitsnet worden uitgebreid. De verwachte vraag naar elektriciteit vanuit de Nederlandse industriesector zal de komende jaren stijgen van 41 TWh naar 71 tot 139 TWh in 2050. In de transportsector zal de vraag naar elektriciteit groeien van 2 TWh in 2019 naar 57 tot 70 TWh in 2050. De totale groei van de elektriciteitsvraag tussen 2019 en 2050 bedraagt naar verwachting tussen de 190 en 265 TWh in Nederland.

Ook aan de aanbodkant verandert er veel. Het aanbod vanuit wind op zee zal stijgen van de huidige 10 GW naar 122 GW in 2050. Voor wind op land geldt een verwachte toename van 62 GW in 2019 naar 175 GW in 2050, en voor zon is sprake van een verwachte stijging in aanbod van 78 GW in 2019 naar 558 GW in 2050.

De impact is enorm, zowel op de infrastructuur, als op de maatschappij. Het doel is vooral om een robuust netwerk te ontwerpen dat een hoge capaciteit heeft om stroom te transporteren. Om de huidige netcongestie tegen te gaan worden er nieuwe voorzieningen aangelegd door TenneT, maar ook het vervangen van bestaande voorzieningen zorgt voor meer netcapaciteit. TenneT maakte voorheen namelijk gebruik van geleiders (draden waar stroom doorheen loopt) met een capaciteit van 2.500 ampère. Nieuwe geleiders maken het mogelijk om 4.000 ampère aan stroom te vervoeren.

Al met al wordt er een steeds groter beroep gedaan op het energienetwerk, waardoor de capaciteit onder druk komt te staan. De capaciteit van het energienetwerk is een belangrijke voorwaarde voor de voortgang op andere belangrijke maatschappelijke thema's, zoals de woningbouwopgave en de energietransitie. Wanneer nieuwe woningen of duurzame energiebronnen niet kunnen worden aangesloten op het energienetwerk door een gebrek aan capaciteit, dan treden hier vertragingen op. Dat de capaciteit van het energienetwerk meegroeit met de vraag en het aanbod, is daarom van groot provinciaal belang.

3. Doelstelling

De netwerkversterking heeft tot doel de capaciteit van het energienet te versterken en toekomstbestendig te maken. In het licht van het steeds grotere beroep op het energienetwerk is het van belang dat in Nederland sprake is van een robuust energienetwerk. Het project DON-Oost levert hier een belangrijke bijdrage aan. Op deze manier kan de leveringszekerheid gegarandeerd blijven.

Alhoewel de netwerkversterking op zichzelf al een belangrijk doel is, staat deze niet op zichzelf. Het versterken van het energienet is een belangrijke voorwaarde om voortgang te kunnen boeken op andere onderwerpen. Op den duur kan een tekort aan capaciteit op het energienetwerk ervoor zorgen dat belangrijke projecten geen doorgang kunnen vinden. Dit zullen met name de grotere projecten zijn die enerzijds door hun omvang een belangrijke bijdrage leveren aan maatschappelijke opgaven, maar anderzijds evengoed door hun omvang een grote belasting doen op het energienetwerk. De versterking van het energienetwerk is een belangrijk component om dit risico af te wenden. Het project DON-Oost is hier een onderdeel van.

4. Participatie

Samenwerking met de omgeving leidt doorgaans tot betere alternatieven en oplossingsrichtingen. Anticiperend op de inwerkingtreding van de Omgevingswet is er op 22 juni 2023 een publicatie gedaan van de kennisgeving van het voornemen om een verkenning uit te voeren naar nieuwe 110 kV hoogspanningsverbindingen in Zuidwest-Drenthe.

Om het participatieproces voor de omgeving zo goed mogelijk in te richten, is er voor project DON-Oost ingezet op verschillende niveaus van participatie. Onderstaande tabel geeft een overzicht van welke participatiemomenten er zijn geweest, op welk participatieniveau deze waren en welke partijen betrokken zijn. Een uitgebreide beschrijving van de opgehaalde omgevingsinformatie is opgenomen in de participatienota (Bijlage 1).

Participatieniveau	Toelichting	Rol participant	Partij
Meebeslissen	Bevoegd gezag neemt de beslissingen in nauwe samenwerking met TenneT.	Geen.	n.v.t.
Coproduceren	In de samenwerkingsovereenkomst komen de betrokken partijen overeen dat zij samen naar de	Partner	Provincie Drenthe en TenneT

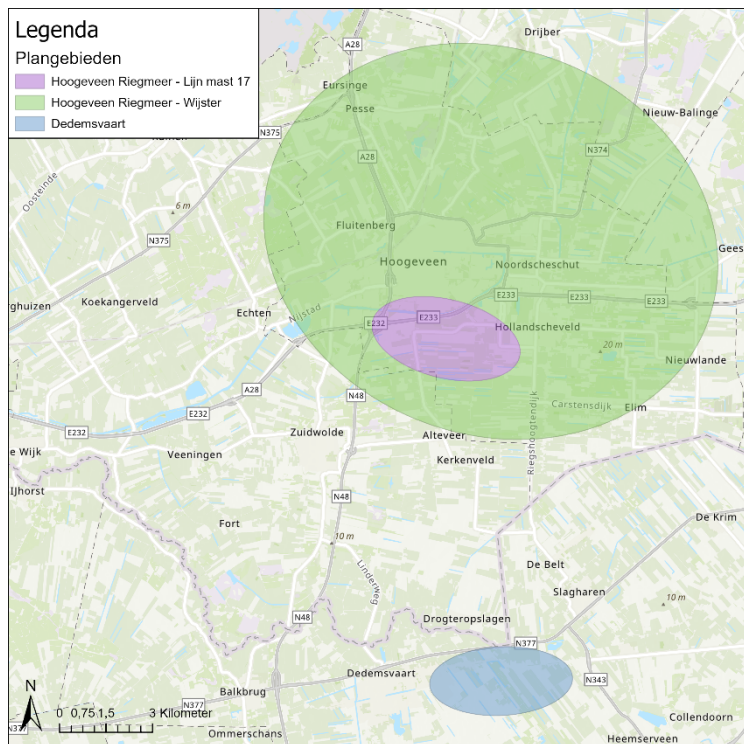
	beste oplossing zoeken. De bestuurders verbinden zich aan deze oplossingen in de besluitvorming.		
Adviseren	Deze input wordt meegenomen in de ontwikkeling van het project.	Adviseur - geeft advies	Gemeenten
Raadplegen	Partners in het ophalen van relevante gebiedsinformatie. Kennis en kunde van de omgeving wordt opgehaald.	Geconsulteerde - geven een mening	Georganiseerde omgevingspartijen, individuele stakeholders (omwonenden uit de zoekgebieden en grondeigenaren)
Informereren	Op verschillende momenten in het proces worden de belangstellenden geïnformeerd over het traject.	Toehoorder - geïnformeerde	Belangstellenden

5. Onderzochte oplossingsrichtingen

In de verkenning die in het kader van de projectprocedure is uitgevoerd, zijn de mogelijke oplossingen onderzocht voor de opgave tot het vergroten van de transportcapaciteit. De nieuwe hoog- en middenspanningsstations die TenneT, Enexis Netbeheer en Rendo gaan bouwen, worden met ondergrondse hoogspanningskabels verbonden met het bestaande elektriciteitsnetwerk van TenneT. Zo worden de nieuwe stations onderdeel van het elektriciteitsnetwerk en zorgen de nieuwe kabels en stations voor versterking van het elektriciteitsnetwerk in Overijssel en Drenthe. Het planvoornemen is de aanleg van verschillende kabelverbindingen en de aansluiting van de kabels op de hoogspanningsstations. Aangezien het Drents Overijsselse Netwerk middels 110 kV-verbindingen versterkt wordt, kunnen de nieuwe verbindingen ondergronds worden aangelegd.

Het project DON-Oost bestaat uit drie deelprojecten:

1. Tracé Hoogeveen Riegmeer- Wijster Scheidingsweg;
2. Tracé Hoogeveen Riegmeer- lijn mast 18a (voorheen mast 17);
3. Tracés Dedemsvaart Rollepaal- combilijn mast 54 en 110 kV Hardenberg mast 54.

Overzicht van de deelgebieden binnen het project DON-Oost

Deelproject 1: Tracé Hoogeveen Riegmeer- Wijster Scheidingsweg

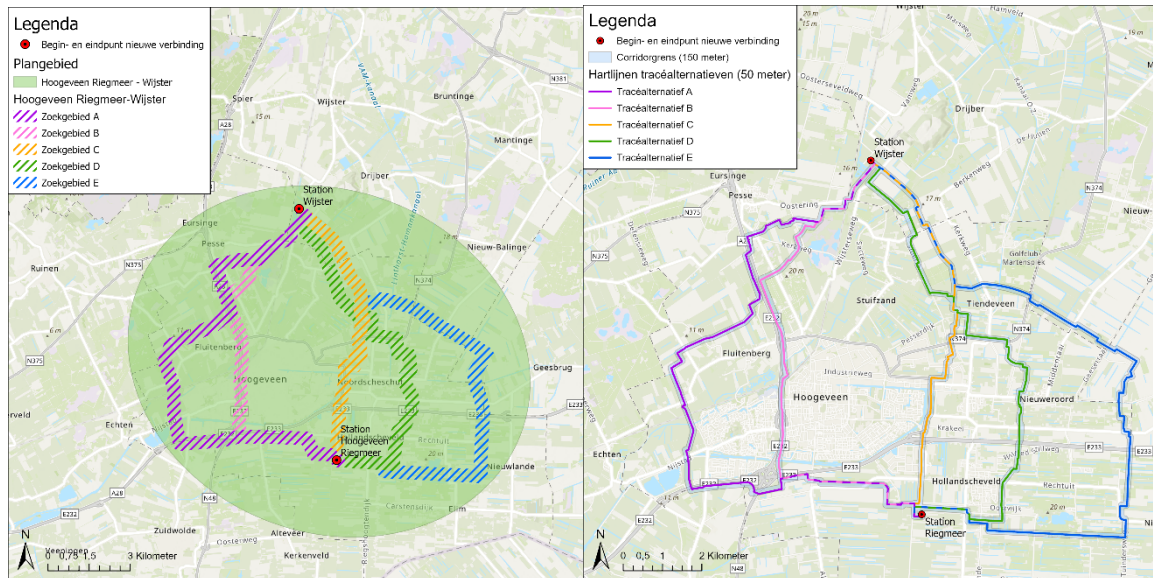
Voor deelproject 1 zijn 5 kansrijke zoekgebieden bepaald, waarbinnen het tracé tussen de nieuwe stations Hoogeveen Riegmeer en Wijster Scheidingsweg mogelijk een plaats kan krijgen. Binnen deze zoekgebieden zijn na het trechteringsproces, corridors van 150 meter breed naar voren gekomen. Binnen de 5 corridors is getrechterd naar 5 tracéalternatieven. Het nieuwe station Hoogeveen Riegmeer ligt ten zuiden van Hoogeveen, in de nabijheid van het dorp Hollandscheveld, op een reeds planologisch mogelijk gemaakt maar nog te ontwikkelen bedrijventerrein. Het nieuwe station Wijster Scheidingsweg ligt ten zuidwesten van de VAM-berg, een vuilstortplaats van de vroegere VAM (Vuil Afvoer Maatschappij), binnen de grenzen van het bedrijventerrein genaamd ETP MERA, en daarmee op een industriepark. Ter hoogte van dit nieuwe station Wijster Scheidingsweg loopt de bestaande 220 kV-hoogspanningsverbinding tussen hoogspanningsstation Beilen en Hoogeveen.

De alternatieven die voor deelproject 1 onderzocht zijn in het plan-MER, lopen elk via een andere route tussen de twee stations. Er is hierbij slechts op enkele plaatsen sprake van een overlap tussen de alternatieven. Het gaat om de volgende tracéalternatieven:

- Tracéalternatief A: een tracé gelegen ten westen van Hoogeveen en Fluitenberg. Vanuit Hoogeveen Riegmeer loopt dit zoekgebied in westelijke richting, waarna deze ter hoogte van Nijstad naar het noorden loopt. Ten zuiden van Pesse kruist het tracé de A28, waarna deze in noordoostelijke richting naar station Wijster Scheidingsweg loopt;
- Tracéalternatief B: een eveneens hoofdzakelijk westelijk gelegen tracé dat grotendeels parallel loopt aan de A28. Het eerste deel, tot het klaverblad A28/E233 loopt gelijk op met zoekgebied A. Ter hoogte van het klaverblad loopt het tracé in noordelijke richting via de A28 naar Wijster;
- Tracéalternatief C: dit is het tracé met de meest directe verbinding tussen Hoogeveen Riegmeer en Wijster Scheidingsweg. Het tracé loopt vanaf Hoogeveen Riegmeer direct in noordelijke richting naar het vliegveld ten oosten van Hoogeveen en ten westen van Noordscheschut. Vanaf hier loopt het tracé verder in noordelijke richting naar station Wijster Scheidingsweg;

- Tracéalternatief D: het tracé ten oosten van Hoogeveen. Het tracé loopt vanaf Hoogeveen Riegmeer eerst in oostelijke richting, tot aan het natuurgebied ten oosten van Hollandscheveld. Vanaf daar loopt het tracé in noordelijke richting naar Wijster. Het tracé passeert Noordscheschut in het oosten en Nieuweroord in het westen;
- Tracéalternatief E: het meest oostelijk gelegen tracé. Vanuit Hoogeveen Riegmeer loopt het tracé eerst in oostelijke richting tot aan Nieuwlande. Ter hoogte van Nieuwlande loopt het tracé in noordelijke richting, rond de dorpen ten oosten van Hoogeveen heen.

Zowel de zoekgebieden als de tracéalternatieven zijn weergegeven in de volgende figuur.

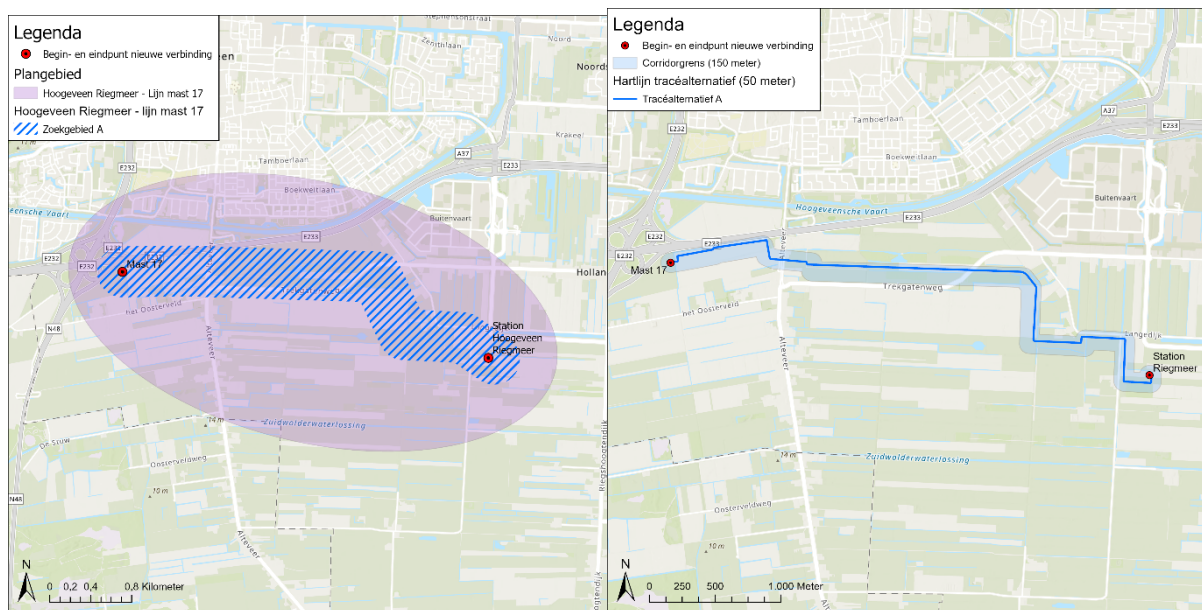

Voorgestelde zoekgebieden (links) en tracéalternatieven (rechts) deelproject 1: Verbinding Hoogeveen Riegmeer – Wijster Scheidingsweg

Deelproject 2: Tracé Hoogeveen Riegmeer- lijn mast 18a (voorheen mast 17)

Voor deelproject 2 geldt dat er sprake is van één zoekgebied met daarin één corridor van 150 meter breed. Dit komt doordat het tracé van deelproject 2 dusdanig kort is dat aan het begin van het trechteringsproces het selecteren van meerdere 500 meter brede zoekgebieden niet aan de orde was. Binnen het meest logische zoekgebied van 500 meter zijn wel meerdere varianten van een mogelijk tracéalternatief onderzocht maar is alleen de meest optimale geselecteerd. Dit tracéalternatief is onderzocht in het plan-MER.

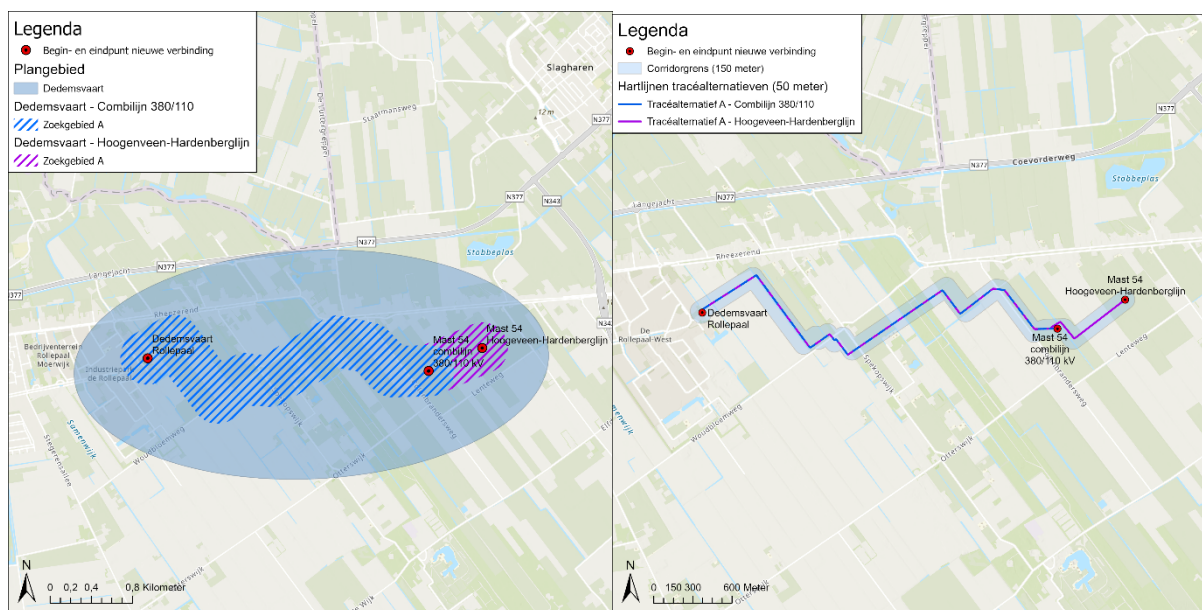
Tracéalternatief A volgt dezelfde loop als tracéalternatieven A en B van deelproject 1 (Tracé Hoogeveen Riegmeer- Wijster Scheidingsweg). Zowel het zoekgebied als het tracéalternatief zijn weergegeven in de volgende figuur.

Voorgesteld zoekgebied (links) en tracéalternatief (rechts) deelproject 2: Hoogeveen Riegmeer – lijn mast 17

Deelproject 3: Tracés Dedemsvaart Rollepaal- combilijn mast 54 en 110 kV Hardenberg mast 54

Voor deelproject 3 geldt tevens dat er sprake is van één zoekgebied met daarin één corridor van 150 meter breed. Dit komt doordat ook het tracé van deelproject 3 dusdanig kort is dat aan het begin van het trechteringsproces het selecteren van meerdere 500 meter brede zoekgebieden niet aan de orde was. Binnen het meest logische zoekgebied van 500 meter zijn wel meerdere varianten van een mogelijk tracéalternatief onderzocht maar is alleen de meest optimale geselecteerd. Voor deelproject 3 is één zoekgebied onderzocht waarbinnen de 2 verbindingen gerealiseerd kunnen worden in het plan-MER. Tracéalternatief A loopt vanaf station Dedemsvaart Rollepaal in oostelijke richting. In het oosten vindt de verbinding eerst aansluiting op mast 54 van de combilijn, waarna het tracé doorloopt naar mast 54 van de 110 kV lijn Hardenberg. Zowel de zoekgebieden als het tracéalternatief zijn weergegeven in de volgende figuur.

Voorgesteld zoekgebied (links) en tracéalternatief (rechts) deelproject 3: Dedemsvaart Rollepaal – combilijn mast 54 en 110 kV Hardenberg mast 54

Alternatieve oplossingen

Eenieder heeft de mogelijkheid gehad om oplossingsrichtingen aan te dragen voor de gestelde opgave. In de reacties op de Kennisgeving voornemen, participatie en start mer-procedure (KVPM) en de bijbehorende toelichting zijn geen nieuwe oplossingsrichtingen aangedragen.

6. Verkenning en uitkomsten plan-MER

In de verkenning die in het kader van de projectprocedure is uitgevoerd, zijn de mogelijke oplossingen verder onderzocht voor de opgave tot het vergroten van de transportcapaciteit. Per deelproject zijn er een aantal kansrijke alternatieven verkend. Er is onder andere gezocht naar onderscheidende routes met betrekking tot de geografische ligging. In het plan-MER zijn de gevolgen van de voorgenomen activiteiten voor het milieu en de fysieke leefomgeving in bredere zin inzichtelijk gemaakt. Het plan-MER bestaat uit twee delen: deel A en deel B. In het plan-MER (bijlage 2) is in een aantal stappen onderzocht wat de effecten zullen zijn van het planvoornemen. Eerst heeft er een zorgvuldige afweging plaatsgevonden van de te onderzoeken zoekgebieden, corridors en alternatieven. Elk zoekgebied omvat één corridor, de meest optimale strook van 150 meter breed binnen het zoekgebied. Elke corridor omvat vervolgens één tracéalternatief, de meest optimale strook van 50 meter breed binnen de corridor. Bij de trechtering naar een tracéalternatief van 50 meter breed zijn er veel belemmeringen ontweken die zich nog wel in de corridor van 150 meter breed bevonden. Hierbij gaat het om zaken als woningen, houtopstanden en oppervlaktewater. Het pad hiernaartoe is opgenomen in hoofdstuk 3 en bijlage B van plan-MER deel A. De effectbeschrijving en -beoordeling van de alternatieven binnen elk van de deelprojecten levert inzicht op in de te verwachten effecten als gevolg van de ontwikkeling. Op basis van het beoordelingskader, zoals opgenomen in paragraaf 4.1 van MER deel A zijn de milieueffecten van de alternatieven in beeld gebracht. Een uitgebreide effectbeschrijving en -beoordeling is opgenomen in MER deel B. Hieronder wordt een samenvatting gegeven van de milieueffecten per deelproject en zoekgebied.

Deelproject 1: Tracé Hoogeveen Riegmeer- Wijster Scheidingsweg

Tracéalternatieven A, B en E tellen de meeste negatieve beoordelingen. Zo worden deze alternatieven negatiever beoordeeld dan tracéalternatieven C en D voor de criteria zettingen en verwachte archeologische waarden. Ook op het vlak van duurzaamheid scoren deze tracés minder goed. Ten opzichte van de andere tracés krijgt tracéalternatief C het vaakst een neutrale beoordeling, onder andere voor de criteria zettingen, landschappelijke- en cultuurhistorische aspecten en duurzaamheid. Dit laatste heeft met name te maken met de lengte van het tracé. Tracéalternatief C is het kortste tracé. Belangrijke belemmeringen van tracéalternatief C zijn effecten op de leefomgeving en gezondheid. Het is het enige tracé waar er woningen binnen de zone van 50 meter breed liggen. Dit alternatief ligt zeer dicht bij 2 woningen gelegen aan de Weg om de Oost in Hoogeveen.

Tracéalternatief D telt ten opzichte van de andere alternatieven relatief veel beperkt negatieve beoordelingen, daar waar de andere alternatieven juist negatief worden beoordeeld. Zo wordt dit tracé minder negatief beoordeeld ten opzichte van meerdere zoekgebieden voor de criteria zettingen, verwachte archeologische waarden, houtopstanden en circulariteit. Wel is de kans op aantasting van historische geografie mogelijk groter bij dit alternatief ten opzichte van bijvoorbeeld tracéalternatieven A, B en C. Dit alternatief telt het minste neutrale beoordelingen.

De tracéalternatieven hebben over het algemeen voor de meeste thema's een (beperkt) negatief effect op het milieu ten opzichte van de referentiesituatie. Enkel voor het thema bodemkwaliteit zijn positieve effecten te verwachten voor elk van de zoekgebieden. Voor enkele criteria zijn de tracéalternatieven niet onderscheidend. Het gaat om de beoordelingen van het thema water en de

criteriën voor Natura 2000-gebieden, beschermde soorten, bekende archeologische waarden, aardkunde en recreatie.

In het plan-MER is aangegeven waar verwacht wordt dat mitigerende maatregelen leiden tot een andere beoordeling. De belangrijkste wijzigingen in de beoordeling doen zich voor bij de thema's natuur, landschap en gebruiksfuncties. Wat betreft natuur heeft dit te maken met het behoud van NNN-gebied met bijbehorende soorten en houtopstanden door het toepassen van een gestuurde boring in plaats van een open ontgraving in de aanlegfase van het kabeltracé. Behoud van de bossen ten oosten van Hollandscheveld en ten noorden van Hoogeveen draagt ook bij aan bescherming van deze landschappelijk en cultuurhistorisch waardevolle gebieden, wat zorgt voor positievere beoordeling van bijbehorende thema's. Bij gebruiksfuncties heeft de wijziging in beoordeling te maken met het in stand houden van recreatieve routes en -functies en het ontzien van bosbouwpercelen doordat deze niet meer middels een open ontgraving worden doorsneden. Er zijn aanvullende onderzoeken voor verschillende thema's in de project-MER noodzakelijk om de effecten van een alternatief op hoger detailniveau in beeld te krijgen.

Uit de effectbeoordeling (inclusief mitigatie) komt naar voren dat tracéalternatieven C, D en E de minste significante milieueffecten veroorzaken. Tabel 1 toont een samenvatting van de effectbeoordeling van elk van de tracéalternatieven van deelproject 1 voor de verschillende beoordelingscriteria. Hierin zijn de conclusies uit de laatste aanvulling op het MER van d.d. 1 december 2025 reeds verwerkt. In die aanvulling wordt gesproken over "A+", om de verschillen t.o.v. het oorspronkelijke MER inzichtelijk te maken. Middels een grijs tint is in de eerste kolom aangegeven waar verwacht wordt dat de mitigerende maatregelen leiden tot een andere beoordeling. De belangrijkste wijzigingen in beoordeling doen zich voor bij de thema's natuur, landschap en gebruiksfuncties.

	A <i>Paars</i>	B <i>Roze</i>	C <i>Oranje</i>	D <i>Groen</i>	E <i>Blauw</i>
Bodem					
Chemische bodemkwaliteit	0/+	+	+	+	+
Risico op zettingen	-	-	0	0/-	-
Water					
Invloed op waterwin- en grondwaterbeschermingsgebieden	0	0	0	0	0
Oppervlaktewater(kwaliteit)	0	0	0	0	0
Natuur					
Natura-2000 gebieden	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-
Natuurnetwerk Nederland en overige beschermde gebieden	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-
Houtopstanden	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-
Beschermde soorten	0-	0/-	0/-	0/-	0/-
Landschap, cultuurhistorie en archeologie					
Landschap – gebiedsniveau	0	0/-	0/-	0/-	0/-
Landschap – objectniveau	0	0	0	0	0
Historische (steden)bouw	0/-	0	0	0	0
Historische geografie	0	0	0	0	0/-
Aardkunde	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-

Bekende archeologische waarden	0	0	0	0	0
Verwachte archeologische waarden	-	-	0/-	0/-	-
Veiligheid					
Omgevingsveiligheid	0/-	0	0	0	0
Leefomgeving en gezondheid					
Geluid	-	-	-	-	0/-
Magneetvelden	0	0	0	0	0
Gezondheid	-	-	-	-	0/-
Gebruiksfuncties					
Recreatie	0	0	0/-	0/-	0/-
Landbouw	-	0/-	0/-	-	-
Duurzaamheid					
Circulariteit	-	-	0	-	-
Klimaat	-	-	0	-	-

Tabel 1: effectbeoordeling deelproject 1

Deelproject 2: Tracé Hoozevee Riegmee- lijn mast 18a

Uit de effectbeoordeling blijkt dat er enkel qua doorsnijding van zettingsgevoelige gronden negatieve effecten te verwachten zijn. Andere negatieve effecten van het zoekgebied zijn niet te verwachten. In het plan-MER is voor deelproject 2 aangegeven wat het betekent voor de beoordeling om mitigerende maatregelen in de vorm van gestuurde boringen toe te passen. De beoordeling blijft ongewijzigd, maar er worden wel degelijk minder houtopstanden verloren doordat ze gekruist worden door middel van een gestuurde boring. Er zijn aanvullende onderzoeken voor de verschillende thema's in de project-MER noodzakelijk om de effecten van een alternatief op hoger detailniveau in beeld te krijgen. Dit geldt bijvoorbeeld voor het thema natuur, maar ook voor omgeving en gezondheid. De beoordeling van dit zoekgebied is voor deze thema's hoofdzakelijk beperkt negatief.

Tabel 2 toont een samenvatting van de effectbeoordeling van elk van de zoekgebieden van deelproject 2 voor de verschillende beoordelingscriteria.

	A <i>Blauw</i>
Bodem	
Chemische bodemkwaliteit	0/+
Zettingsgevoeligheid	-
Water	
Invloed op waterwin- en grondwaterbeschermingsgebieden	0
Oppervlaktewater(kwaliteit)	0
Natuur	
Natura-2000 gebieden	0/-
Natuurnetwerk Nederland en overige beschermde gebieden	0
Houtopstanden	0/-
Beschermde soorten	0/-
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	
Landschap – gebiedsniveau	0
Landschap – objectniveau	0
Historische (steden)bouw	0

Historische geografie	0
Aardkunde	0
Bekende archeologische waarden	0
Verwachte archeologische waarden	0
Veiligheid	
Omgevingsveiligheid	0
Leefomgeving en gezondheid	
Geluid	0/-
Magneetvelden	0
Gezondheid	0/-
Gebruiksfuncties	
Recreatie	0/-
Landbouw	0/-
Duurzaamheid	
Circulariteit	0
Klimaat	0

Tabel 2: effectbeoordeling deelproject 2

Deelproject 3: Tracés Dedemsvaart Rollepaal- combilijn mast 54 en 110 kV Hardenberg mast 54

De tracés hebben beide voor meerdere aspecten een beperkt negatief effect op het milieu ten opzichte van de referentiesituatie. Op een aantal punten worden de tracés negatief beoordeeld. Het gaat hier om de effecten op potentieel aanwezige beschermde soorten, effecten op het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en de landschappelijke effecten op gebiedsniveau.

In het plan-MER is voor deelproject 3 aangegeven wat het betekent voor de beoordeling om mitigerende maatregelen in de vorm van gestuurde boringen toe te passen. De belangrijkste wijzigingen doen zich voor bij de thema's rond natuur en gebruiksfuncties. Aangaande natuur heeft dit te maken met het behoud van NNN-gebied met bijbehorende soorten en houtopstanden. Bij gebruiksfuncties heeft dit te maken met het in stand houden van recreatieve routes door NNN-gebied en het ontzien van bosbouwpercelen doordat deze niet meer middels een open ontgraving worden doorsneden. Nader onderzoek naar beschermde soorten in het kader van het project-MER moet uitwijzen welke soorten daadwerkelijk voor komen in en rond het zoekgebied en of deze soorten effecten kunnen ondervinden. Op veel andere aspecten is sprake van een beperkt negatieve beoordeling, zowel voor het tracé tot aan mast 54 van de Combilijn als voor het tracé tot aan mast 54 van de Hoogeveen-Hardenberglijn. Een groot deel van deze effecten valt eveneens weg te nemen door het nemen van mitigerende maatregelen.

Belangrijk om op te merken is dat de twee tracés niet heel erg van elkaar verschillen qua beoordeling. Veel effecten treden juist op tussen het hoogspanningsstation Dedemsvaart Rollepaal en mast 54 van de Combilijn. Bijkomende effecten op het deel tussen mast 54 van de Combilijn en mast 54 van de Hoogeveen-Hardenberglijn zijn zeer beperkt. Het enige wezenlijke verschil dat naar voren komt uit de effectbeoordeling is dat er een extra waterloop wordt gekruist wat op basis van de vooraf bepaalde beoordelingsschaal leidt tot een beperkt negatieve beoordeling voor tracéalternatief A paars. Het verschil is echter minimaal.

Tabel 3 toont een samenvatting van de effectbeoordeling van elk van de tracés van deelproject 3 voor de verschillende beoordelingscriteria. Middels een grijs tint is in de eerste kolom aangegeven waar verwacht wordt dat de mitigerende maatregelen leiden tot een andere beoordeling. De wijzigingen in beoordeling doen zich voor bij de thema's natuur en één keer bij landschap.

	A Blauw	A Paars
Bodem		
Chemische bodemkwaliteit	0	0
Zettingsgevoeligheid	0/-	0/-
Water		
Invloed op waterwin- en grondwaterbeschermingsgebieden	0	0
Oppervlaktewater(kwaliteit)	0	0/-
Natuur		
Natura-2000 gebieden	0	0
Natuurnetwerk Nederland en overige beschermde gebieden	0/-	0/-
Houtopstanden	0/-	0/-
Beschermde soorten	-	-
Landschap, cultuurhistorie en archeologie		
Landschap – gebiedsniveau	-	-
Landschap – objectniveau	0/-	0/-
Historische (steden)bouw	0	0
Historische geografie	0/-	0/-
Aardkunde	0	0
Bekende archeologische waarden	0	0
Verwachte archeologische waarden	0/-	0/-
Veiligheid		
Omgevingsveiligheid	0	0
Leefomgeving en gezondheid		
Geluid	0/-	0/-
Magneetvelden	0	0
Gezondheid	0/-	0/-
Gebruiksfuncties		
Recreatie	0	0
Landbouw	0/-	0/-
Duurzaamheid		
Circulariteit	0	0/-
Klimaat	0	0/-

Tabel 3: effectbeoordeling deelproject 3

Advies Commissie voor de milieueffectrapportage

Op 22 januari 2025 heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (verder: Commissie) desgevraagd een toetsingsadvies uitgebracht over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Daarin werd aangegeven dat het plan-MER goed leesbaar is en het onderzoek naar geschikte tracéalternatieven helder en navolgbaar is beschreven. Vervolgens werd opgemerkt dat er nog belangrijke informatie in het plan-MER ontbrak en dat het aanvullen van die informatie essentieel is om het belang van de leefomgeving volwaardig mee te kunnen wegen bij de voorkeursbeslissing over het kabeltracé van DON-Oost.

Naar aanleiding van dit advies is er nader onderzoek gedaan. Dit heeft geresulteerd in een aanvulling van het MER waarin de volgende aspecten nader worden onderbouwd:

- Natura 2000-gebieden en stikstofdepositie;
- overige beschermde gebieden;
- soortenbescherming.

Voor deze drie aspecten zijn de effecten van het planvoornemen nader in beeld gebracht, zodat er beslisinformatie beschikbaar is om een goed onderbouwde keuze van het voorkeursalternatief te maken. Deze 'Aanvulling MER Drents Overijsselse Netversterking Don-Oost' van d.d. 29 september 2025 is voor een toetsingsadvies voorgelegd aan de Commissie. De Commissie heeft vervolgens aangegeven dat met deze aanvulling een vollediger en gedetailleerder beeld wordt verkregen van de milieueffecten. Wel adviseert de Commissie om nog aan te geven hoe het project past in de totale, landelijke versterking van het elektriciteitsnet. Daarnaast adviseert zij duidelijk te beschrijven welke gevolgen de aanleg (en dan vooral de tijdelijke bronbemaling) kunnen hebben voor natuur, bodem en archeologie.

Om een vervolg te geven aan het advies, heeft TenneT een nadere analyse laten uitvoeren van o.a. de effecten door de bronbemalingen op natuur, grond en archeologie. Op basis van deze analyse kan worden geconcludeerd dat er voldoende beslisinformatie beschikbaar is om een goed onderbouwde keuze van het voorkeursalternatief te maken. Waar effecten op natuur, bodem en archeologie zijn te verwachten, zullen die voor de aanleg van de kabel gedetailleerd in beeld worden gebracht in het nog op te stellen project-MER. De mogelijke mitigerende maatregelen worden onderzocht en verplicht indien die wenselijk of noodzakelijk worden geacht. Dit project-MER dient ter onderbouwing en motivering van het nog te nemen projectbesluit.

7. Afweging

Op basis van het milieueffectrapport zijn de te verwachten milieueffecten in beeld gebracht. Tegelijkertijd zijn er ook andere aspecten die van belang zijn voor de vraag welk zoekgebied het meest kansrijk is om verder uit te werken. Naast het thema milieu, zijn dit de thema's omgeving en techniek.

Het thema 'omgeving' kan breed worden opgevat. Enerzijds gaat het er dan om hoe de zoekgebieden door partners en inwoners in de omgeving worden beoordeeld. Hierbij heeft het participatietraject een belangrijke rol gespeeld. Anderzijds gaat het er ook om welke ontwikkelingen zich in de omgeving nog voordoen en welke andere functies momenteel aanwezig zijn die mogelijk gevolgen ondervinden van de netwerkversterking.

Bij het thema techniek gaat het vooral om uitvoeringsaspecten. Alle alternatieven die zijn opgenomen zijn maakbaar en haalbaar. Dit is gedurende het proces van tracering telkens het uitgangspunt geweest. Echter brengen een aantal alternatieven grotere technische uitdagingen met zich om het tracé uitvoerbaar te maken. Er is om deze reden onderscheid aangebracht in de mate van complexiteit van technische uitvoerbaarheid. Voor techniek betekent dit dat gezocht wordt naar het alternatief die vanuit aanleg, beheer en onderhoud het minst complex is. Met 'minst complex' wordt aangenomen dat deze vanuit techniek het snelste, met inachtneming van geldende wet- en regelgeving en beleidsregels, te realiseren is. Dit is met name van belang omdat de problematiek omtrent netcongestie eerder afneemt als de kabelverbindingen eerder in werking zijn.

Ingaan zienswijzen

Van 25 oktober 2024 tot en met 4 december 2024 heeft de ontwerp-voorkeursbeslissing ter inzage gelegen. Daarnaast zijn er in Wijster, Hogeveen en Dedemsvaart informatiebijeenkomsten georganiseerd. Hierop zijn Drenthe 14 zienswijzen ontvangen. Hieronder treft u een overzicht van de

ontvangen zienswijzen, de reactie hierop en waartoe de zienswijze heeft geleid. Ook zijn er andere wijzigingen (niet naar aanleiding van een ingediende zienswijze) doorgevoerd. Alle ingediende zienswijzen en reacties zijn behandeld en opgenomen in de Nota van Antwoord (bijlage 3).

De terugkerende onderwerpen zijn hieronder kort beschreven.

- Perceelsgebonden zorgen (landbouw, bedrijfsvoering, drainage, bouwvlakken)

Veel zorgen zijn geuit over schade en hinder door de aanlegwerkzaamheden aan drainage, de bereikbaarheid van percelen en weidegang van koeien.

Uitgangspunt is dat de aanleg via open ontgraving plaatsvindt. Alleen daar waar infrastructuur en natuurwaarden wordt gekruist vindt een gestuurde boring plaats. Daarnaast kan voor een boring worden gekozen indien er sprake is van een koppelkans.

Op meerdere plekken is het tracé verschoven (bijv. weg van bouwvlak of bedrijfskavels) of wordt alsnog een boring doorgetrokken, waardoor de impact op percelen en drainage afneemt of niet meer aanwezig is. Dit leidt op diverse locaties tot een aangepast VKA.

- Elektrische en magnetische velden (EM-velden) en gezondheid

In sommige reacties zijn zorgen geuit voor de EM-velden. Voor EM-velden gelden geen wettelijke grenswaarden voor ondergrondse kabels. Bij de verkenning is aangesloten bij het Europees en nationaal voorzorgbeleid. Zo hanteert TeneT voor de aanleg bronmaatregelen én een afstandscriterium van minimaal 25 meter tot woningen. Bij ondergrondse kabels is het EM-veld aan maaiveld lager dan bij bovengrondse lijnen. Er is geen reden om agrarische percelen, waar personen niet langdurig verblijven, te vermijden vanwege EM-velden.

- Milieu, natuur en houtopstanden

Bezorgdheid is er over de aanwezige bodemstructuur, flora/fauna, NNN-gebieden en bospercelen. Bij open ontgraving wordt de bodem gelaagd ontgraven en in dezelfde volgorde teruggebracht om schade te beperken. In natuurgebieden en bospercelen wordt niet gegraven maar geboord. In enkele gevallen is naar aanleiding van zienswijzen alsnog gekozen voor boringen in plaats van open ontgraving (met tijdelijke kap en herplantplicht voor bomen).

- Waardevermindering en toekomstige planvorming (woningbouw/bedrijventerrein)

Voor schade door aanleg is er een schadeloosstellingsregeling. Voor onevenredige schade door de aanwezigheid van de kabel kan een verzoek om nadeelcompensatie worden gedaan. Alleen huidige, planologisch verankerde functies tellen mee. Toekomstige, nog onzekere herbestemmingsplannen (zoals mogelijke woningbouw) geven geen extra bescherming of vergoeding.

Waar een ontwikkeling planologische mogelijk is en over het hoofd waren gezien (zoals bedrijventerrein Riegmeer) is daar rekening mee gehouden door aanpassing van het tracé.

- Nut en noodzaak/proces/informatievoorziening

Vragen over de aanleiding van het DON-project zijn door de provincie en TenneT op inloopbijeenkomsten en via website of brief beantwoord. De officiële kennisgeving en terinzagelegging zijn via de wettelijke kanalen verlopen; er zijn in de volgende fasen opnieuw inspraak mogelijkheden.

Overzicht wijzigingen

Op diverse punten is het voorkeurstracé (VKA) aangepast (meer boringen, verschuiving naar een trace langs perceels- of kavelranden, rekening houden met agrarische bedrijfsvoering, bedrijventerrein en natuur). Op andere punten blijven tracé en voorkeursbeslissing in stand, met verwijzing naar beleid, technisch ontwerp en bestaande schade-/nadeelcompensatiemogelijkheden.

De voorkeursbeslissing DON-Oost is daarmee gewijzigd vastgesteld op basis van de zienswijzen én technische optimalisaties.

Een compleet overzicht van zowel de wijzigingen naar aanleiding van een ingediende zienswijze als de ambtshalve wijzigingen zijn terug te vinden in bijlage 4 en op

<https://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/bouwen-wonen/drents-overijsselse-netversterking/>.

8. Vast te stellen voorkeursalternatief

Hieronder worden per deelproject het voorkeursalternatief weergegeven. Deze is beschreven in het Verkenningenrapport (bijlage 5).

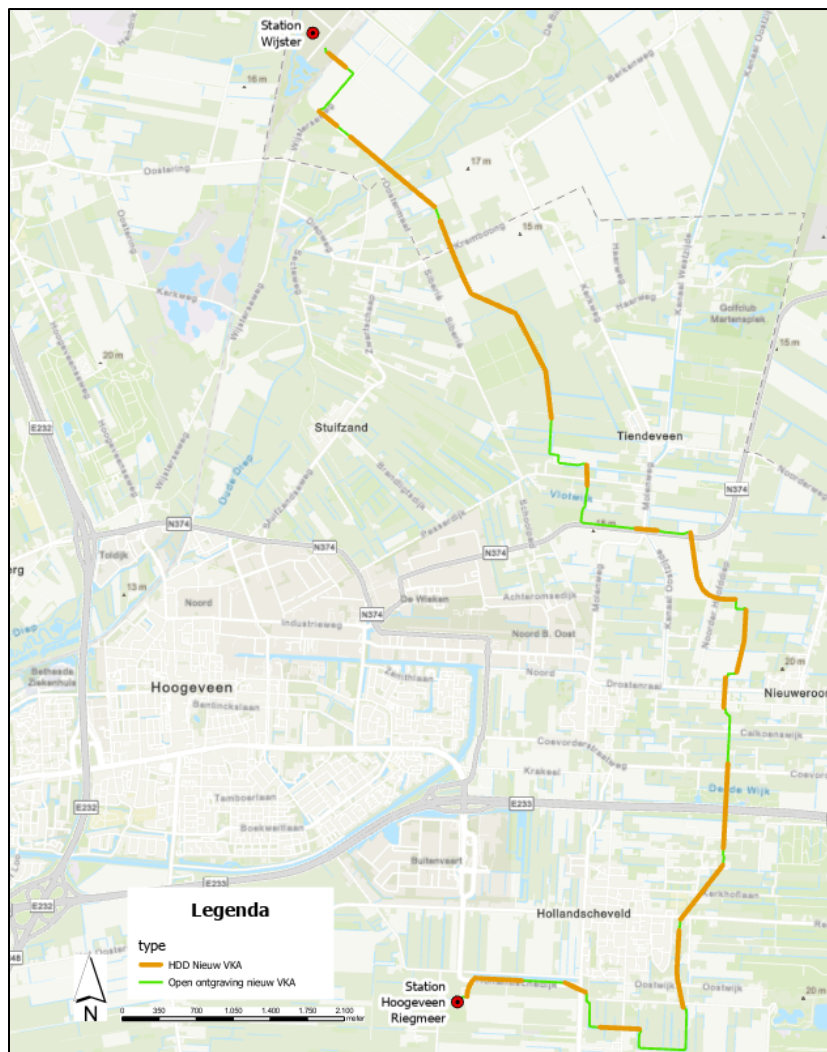
Deelproject 1

Op basis van de afwegingen voor de thema's milieu, omgeving en techniek is een voorkeursalternatief (VKA) voor deelproject 1 bepaald. Dit alternatief is onderzocht in het plan-MER en vervolgens op basis van de technische uitwerking van het VKA, binnengekomen zienswijzen en planologische spoor op een aantal plaatsen gewijzigd. Alle thema's in overweging nemend wordt in dit rapport tracéalternatief D gezien als het voorkeursalternatief voor deelproject 1.

Gedurende de terinzagelegging van het plan-MER zijn er vanuit de gemeente Hoogeveen mogelijke uitbreidingsambities aangegeven die overlappen met tracéalternatief D waar in een nadere uitwerking van het tracé rekening mee zal worden gehouden. Zo wordt ten zuiden van Hollandscheveld kort het tracé van tracéalternatief E gevolgd, die hier iets verder van het dorp af ligt. Het tracé wordt zoveel mogelijk langs de perceelsgrenzen gelegd, parallel aan de watergang ten noorden van het Jan Wintersdijkje en de watergang langs het Jufferspad.

Ten oosten van Hollandscheveld wordt gezocht naar een meer oostelijke ligging, parallel aan het 3e Zandwijkje. Hiermee wordt er zoveel mogelijk rekening gehouden met de wens van gemeente Hoogeveen.

Onderstaande figuur toont de ligging van tracéalternatief D inclusief de locaties waar momenteel boringen of persingen beoogd zijn.

Figuur 3.1 | Voorkeursalternatief deelproject 1

Deelproject 2

Voor deelproject 2 wordt een integrale afweging niet nodig geacht. Binnen dit deelproject hoeft er geen keuze gemaakt te worden tussen alternatieven. Voor dit deelproject geldt dat er sprake is van één zoekgebied met daarbinnen één corridor van 150 meter breed. Dit komt doordat de tracés voor deelproject 2 en 3 dusdanig kort zijn dat aan het begin van het trechteringsproces het selecteren van meerdere 500 meter brede zoekgebieden niet aan de orde was. Binnen het meest logische zoekgebied van 500 meter zijn wel meerdere varianten van een mogelijk tracéalternatief onderzocht maar is alleen de meest optimale geselecteerd. Ook zijn er op vlak van milieu, omgeving of techniek geen bijzonderheden naar boven gekomen die een aanpassing van de voorgestelde tracés of een nadere afweging noodzakelijk maken.

Dit alternatief is onderzocht in het plan-MER en vervolgens op basis van de technische uitwerking van het VKA, binnengekomen zienswijzen en planologische spoor op een aantal plaatsen gewijzigd.

Onderstaande figuur toont de ligging van het voorkeursalternatief inclusief eerste optimalisaties van deelproject 2.

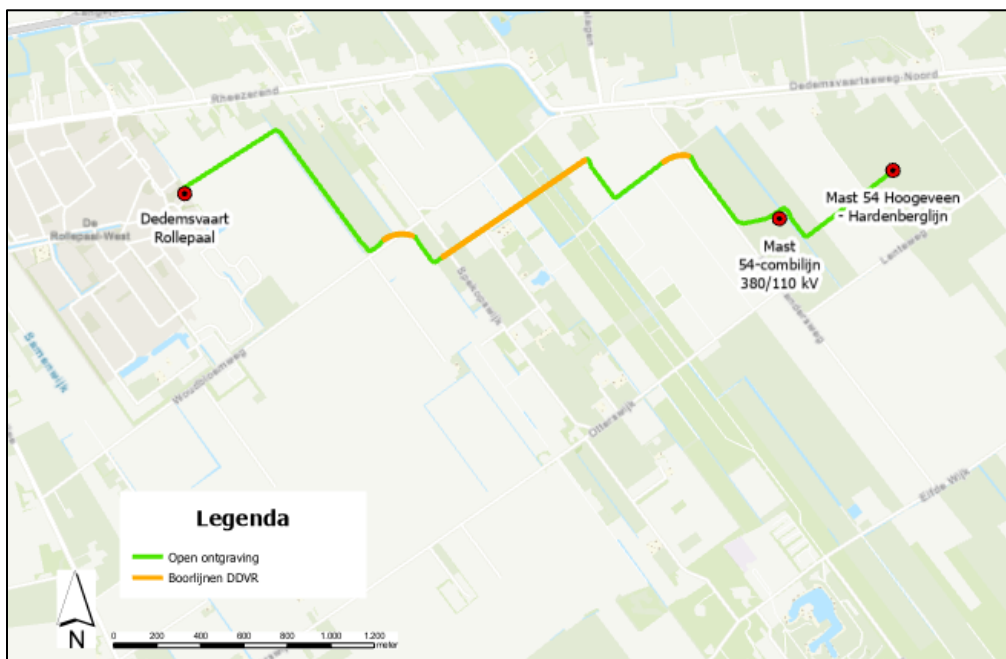
Figuur 3.1 | Voorkeursalternatief deelproject 2

Deelproject 3

Voor deelproject 3 wordt een integrale afweging niet nodig geacht. Binnen dit deelproject hoeft er geen keuze gemaakt te worden tussen alternatieven. Voor dit deelproject geldt dat er sprake is van één zoekgebied met daarbinnen één corridor van 150 meter breed. Dit komt doordat de tracés voor deelproject 2 en 3 dusdanig kort zijn dat aan het begin van het trechteringsproces het selecteren van meerdere 500 meter brede zoekgebieden niet aan de orde was. Binnen het meest logische zoekgebied van 500 meter zijn wel meerdere varianten van een mogelijk tracéalternatief onderzocht maar is alleen de meest optimale geselecteerd. Ook zijn er op vlak van milieu, omgeving of techniek geen bijzonderheden naar boven gekomen die een aanpassing van de voorgestelde tracés of een nadere afweging noodzakelijk maken.

Dit alternatief is onderzocht in het plan-MER en vervolgens op basis van de technische uitwerking van het VKA, binnengekomen zienswijzen en planologische spoor op een aantal plaatsen gewijzigd.

Onderstaande figuur 2.3 toont de ligging van het voorkeurstracé voorkeursalternatief inclusief eerste optimalisaties van deelproject 3.

Figuur 3.3 | Voorkeursalternatief deelproject 3

9. Voorkeursbeslissing

Artikel 5.49 van de Omgevingswet bepaalt dat de voorkeursbeslissing één van de volgende vier strekkingen kan hebben:

1. Er wordt een project uitgevoerd.
2. Er is een oplossing gevonden zonder dat daarvoor een project wordt gerealiseerd.
3. Een combinatie van opties 1 en 2.
4. Er wordt geen oplossing uitgewerkt.

Met deze beslissing wordt gekozen een project uit te voeren, dan betekent dit in feite dat er op basis van de voorkeursbeslissing een projectbesluit zal worden voorbereid. In dat geval wordt in de voorkeursbeslissing aangegeven hoe de gevonden oplossing eruit ziet die verder wordt uitgewerkt.

9. Vervolgprocedure

De voorkeursbeslissing is de afsluiting van de verkenning. Hierna start de plan uitwerkingsfase. In de plan uitwerkingsfase wordt het basisontwerp van de kabeltracé nader uitgewerkt tot een gedetailleerd ontwerp. In deze fase worden de gevolgen voor de omgeving gedetailleerd onderzocht en beschreven in een project-MER. Waar nodig worden mitigerende maatregelen onderzocht om de gevolgen voor de omgeving te verminderen of weg te nemen. Aan het einde van deze fase wordt de aanleg van de kabel juridisch-planologische mogelijk gemaakt in eerst een ontwerp – projectbesluit waarover zienswijzen kunnen worden ingediend en dan een projectbesluit voorzien van een project-MER. Besluitvorming hieromtrent wordt 2027 voorzien.

10. Geen beroep

Tegen een voorkeursbeslissing kunt u geen bezwaar maken of in beroep gaan. Dat komt omdat een voorkeursbeslissing nog geen definitief besluit is. Het is de voorlopige keuze van de provincie Drenthe, waarin staat welke tracés de voorkeur hebben. Er is nog geen bindend besluit genomen dat directe (juridische) gevolgen. De voorkeursbeslissing zal worden uitgewerkt in een projectbesluit. Hiervoor zal eerst een ontwerpprojectbesluit ter inzage worden gelegd waartegen eenieder zienswijzen kan indienen. Wanneer het projectbesluit is vastgesteld, kunt u daartegen beroep instellen.

Bijlagen

1. Participatienota
2. MER Drents Overijsselse Netversterking Don-Oost- MER deel A en B, incl. aanvullingen
3. Nota van antwoord
4. Oplegger met wijzigingen
5. Verkenningenrapport DON Kabeltracés Oost